

TỦ SÁCH TINH HOA THĂNG LONG - HÀ NỘI

36

NGÔI NHÀ

Hà Nội

QUỐC VĂN (Tuyển chọn, biên soạn)

NHÀ XUẤT BẢN THANH NIÊN

Hà Nội

CÓ NHIỀU HƠN MỘT BA SÁU

(Thay lời giới thiệu)

Cuốn sách *Hà Nội ba sáu phố phường* gắn liền với tên tuổi nhà văn tài hoa Thạch Lam đã trở nên nổi tiếng và quá đỗi thân thuộc với nhiều lớp bạn đọc người Việt. Cho đến bây giờ cũng chưa hề có con số thống kê rằng nó đã được xuất bản bao nhiêu bản, số lượng tới nay đạt bao nhiêu bản, những nhà xuất bản nào đã từng in? Chi biết rằng, khi nói tới những áng văn đẹp viết về mảnh đất Kẻ Chợ, không thể lãng quên *Hà Nội ba sáu phố phường*, không thể không kể tới Thạch Lam, Nguyễn Tuân, Vũ Bằng... hay một vài nhà văn tên tuổi khác.

Có thể bạn chưa biết nhiều về Hà Nội, có thể bạn chưa một lần đặt chân tới Hà Nội, cũng đâu có sao, chi cần bạn có trong tay *Hà Nội ba sáu phố phường* của Thạch Lam, *Thương nhớ mười hai* của Vũ Bằng... thì Hà Nội với những gì tinh túy

nhất, tinh tế nhất, hào hoa thanh lịch nhất, tựa hồ đã nằm trong tay bạn. Bạn có thể thả hồn trong một biệt thự tiện nghi sang trọng nào đấy, hoặc thày trong một căn hộ ọp ẹp, trên một ghé đã cạnh một mặt hồ thơ mộng nào đấy, hoặc bất kỳ một chỗ nào đó tùy bạn chọn lựa ở trên khắp miền đất Việt để mà thưởng những trang viết tưởng không có gì đẹp hơn, không có gì hay hơn, thú hơn về những nét văn hóa của chốn văn vật ngàn đời Thăng Long - Kẻ Chợ đã được "cô" cá vào trong những ngòi bút tài hoa ấy. Vậy thì tới Hà Nội làm gì cho nhọc xác, cho bụi bặm đường trường, cho tàu xe đầy bất trắc. Hà Nội vẫn có thể gần bạn hơn qua từng trang sách nhỏ. Hà Nội bây giờ đã không còn trầm mặc, bình lặng như cái thời của Thạch Lam, Vũ Bằng hồi tưởng qua từng nét bút nữa. Hà Nội bây giờ đã rộn ràng hơn trong thời mở cửa, trong cái thời hội nhập bốn phương tám hướng. Có thể có chút gì đó hơi xô bồ đã chen vào - đấy là tôi cứ mạo muội cảm vậy - vẫn rất mong, vẫn hi vọng mình sai. Hà Nội hiện ngang hơn, hiện đại hơn bởi những cao ốc chọc trời, bởi những panô, biển hiệu xanh đỏ đủ màu, bởi những con phố mới thênh thang dài và rộng, cho mỗi khi mưa nước lại ngập tràn. Hà Nội dường như còn ồn ào hơn bởi vô vàn tiếng còi ô tô, xe máy inh ỏi mỗi khi tắc đường, cũng phong phú gương mặt phố phường cùng những cô chiêu cậu ấm lóe với đủ màu xanh, đỏ, vàng, nâu cười những chiếc xe máy đắt tiền lướt vù vù các phố. Hà Nội khói. Hà Nội bụi. Đủ cả. Không chỉ có vậy. Hà Nội còn nhiều những mặt trái khác. Ấy là tôi cứ cá nghi vậy. Một lẽ vì Hà Nội là nơi hội tụ của dân tứ chiếng. Từ Nam chí Bắc, từ xuôi tới ngược. Thày đều dồn về Hà Nội. Như lũ thượng nguồn đổ nơi hạ nguồn.

Như trăm dòng sông xuôi về biển lớn. Có vắc xin nào cho Hà Nội yêu dấu của tôi đây! Này nhé, sau những náo nhiệt, ồn ào đấy, chi đáng về bề ngoài thôi bạn ạ! Hà Nội vẫn toát lên nét hào hoa thanh lịch, rêu phong trăm mặc tự ngàn đời của mảnh đất Kinh Kỳ xưa - Kinh đô của bao vương triều phong kiến. Hà Nội biết tự hào thái, biết tự sàng lọc cho riêng mình những gì tinh túy nhất, tao nhã nhất để làm nên hai tiếng yêu thương cho ai đã từng đến, từng đi và cả những ai chưa từng một lần đặt chân tới mảnh đất thiêng này cũng không khỏi rung rung xúc động cõi lòng khi nhắc đến hai tiếng: Hà Nội!

Hà Nội có trong tôi, trong bạn, trong tất cả chúng ta. Bởi Hà Nội là Thủ đô của cả nước. Hà Nội mang trong mình vinh quang và trọng trách lớn lao. Tôi, bạn, cũng như tất cả con dân nước Việt đều phải có trách nhiệm vun đắp, tô đẹp thêm Hà Nội của mình, bằng những việc làm dù là nhỏ nhất, đôi khi chỉ là ý nghĩ đẹp cũng đã đủ lắm rồi, cũng đáng quý, đáng trân trọng xiết bao. Thủ đô nghìn năm tuổi, còn sẽ thêm nhiều tuổi nữa. Ý thức trách nhiệm, tấm lòng của một người con đất Việt mong muốn góp chút gì để mừng cho Thủ đô ta trường thọ đã khiến *Tủ sách tinh hoa Thăng Long - Hà Nội* được hình thành; đã khiến Hà Nội giờ đây không chỉ dừng ở Hà Nội ba sáu phố phường như tiền nhân Thạch Lam phóng bút. Hà Nội đã có nhiều hơn một ba sáu, với: 36 kiến trúc Hà Nội, 36 bài thơ Hà Nội, 36 nghệ nhân Hà Nội, 36 phóng sự Hà Nội, 36 làng nghề Hà Nội, 36 lễ hội Hà Nội, 36 đình - đền - chùa Hà Nội, 36 truyện ngắn Hà Nội, 36 danh thắng Hà Nội, 36 đoản văn Hà Nội, 36 tạp văn tùy bút Hà Nội, 36 ngôi nhà Hà Nội, 36 món ngon Hà Nội, 36 gương mặt Hà Nội... 36 và

36. 36 đã trở thành phẩm chí chứ không đơn thuần về mặt số học. Ở tú sách này, người biên soạn, tuyển chọn vẫn muốn ấn định con số 36 cho các bài viết trong các tập của tú sách như một sự nhắc nhở, tri ân cùng Thủ đô về một thời Kẻ Chợ - Thăng Long - Hà Nội 36 phố phường ngàn xưa. Tầm vóc của Hà Nội ngàn năm tuổi, ấy cũng chỉ tính từ vua Lý Thái Tổ hạ chiếu dời đô nơi cổ đô Hoa Lư chật hẹp tới chốn rồng cuộn hổ ngồi - đế mưu nghiệp lớn muôn đời cho con cháu về sau. Chứ thực ra mảnh đất mấy nghìn năm tuổi đã có từ thuở hồng hoang của lịch sử, từ khi Nữ Oa đội đá vá trời, từ buổi Lạc Long Quân - Âu Cơ kết duyên Tiên Rồng để khai thiên mở cõi dựng gậy dòng giống Lạc Hồng. Mà thôi, kể làm chi những điều xa xưa ấy. Khi mà Thăng Long - Hà Nội trường tồn cùng lịch sử như một lẽ tiên định. Chỉ biết rằng mỗi thời khắc qua đi, mảnh đất thiêng lại thêm nhiều sự tích, nhiều huyền thoại và kỳ tích mà thôi.

Sự ghi nhắc của những trang sách trong tú sách này chắc sẽ là khiên cương, chưa thể đủ đầy với vóc dáng Phù Đổng thiên vương nơi Thủ đô ngàn tuổi. Song hy vọng, đây sẽ là nốt ruồi son tô đẹp thêm nhan sắc nàng thiếu nữ Hà Nội yếu điệu duyên dáng yêu kiều của mỗi chúng ta.

Mùa Đông Kỷ Sửu

Quốc Văn

Những ngôi nhà
mang dấu ấn
lịch sử văn hóa, kiến trúc,
di tích lịch sử cách mạng

Nhà 5D

HÀM LONG

Nhà 5D phố Hàm Long được Kỳ bộ Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên thuê làm trụ sở hoạt động bí mật và giao cho vợ chồng Trần Văn Cung và Trần Thị Liên quản lý. Tại đây tháng 3 năm 1929, Kỳ bộ Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên Bắc kỳ đã họp thành lập Chi bộ Đảng Cộng sản đầu tiên tại Việt Nam, gồm có 7 đảng viên: Trịnh Đình Cửu, Ngô Gia Tự, Trần Văn Cung, Đỗ Ngọc Du, Nguyễn Đức Cảnh, Dương Hạc Đỉnh, Kim Tôn (Nguyễn Tuân) và bầu Trần Văn Cung (Quốc Anh) làm Bí thư chi bộ. Chi bộ chủ trương phải tích cực vận động thành lập một đảng cộng sản ở Việt Nam thay tổ chức Việt Nam cách mạng thanh niên để lãnh đạo cách mạng Việt Nam. Nay địa chỉ này trở thành di tích lịch sử cách mạng thuộc Bảo tàng Hà Nội.

Cuối tháng 3-1929, những người tiên tiến trong Kỳ bộ Bắc kỳ và Tỉnh bộ Hà Nội là các đồng chí Ngô Gia Tự, Nguyễn Đức Cảnh, Nguyễn Phong Sắc, Trần Văn Cung đã họp tại nhà 5D phố Hàm Long để thành lập Chi bộ Cộng sản. Đồng chí Trần Văn Cung, tức Quốc Anh, được cử làm Bí thư, riêng đồng chí Nguyễn Phong Sắc vì bận công tác đột xuất nên vắng mặt nhưng vẫn được công nhận là thành viên chính thức.

Chi bộ Cộng sản đầu tiên của Việt Nam được thành lập ở Hà Nội là một thắng lợi quan trọng của tư tưởng vô sản trong cuộc đấu tranh với tư tưởng phi vô sản và các xu hướng quốc gia khác. Tại Đại hội Kỳ bộ Thanh niên Bắc kỳ lần thứ II 28/3/1929, chủ trương thành lập Đảng cộng sản được nhiệt liệt tán thành. Nhưng đến Đại hội Thanh niên toàn quốc họp ở Hương Cảng (Trung Quốc) ngày 01/5/1929, đề nghị thành lập Đảng Cộng sản của đoàn Bắc Kỳ do đồng chí Ngô Gia Tự dẫn đầu đã bị Tổng bộ Thanh niên bác bỏ. Ngay sau đó, đoàn Bắc Kỳ bỏ đại hội ra về, triệu tập cuộc họp tại ngôi chùa Hương Tuyết (Bạch Mai) để bàn việc xúc tiến thành lập Đảng. Ngày 17/6/1929, tại số nhà 312 phố Khâm Thiên, Đông Dương cộng sản Đảng chính thức thành lập. Chính cương và Tuyên ngôn của Đảng được công bố. Tờ báo Búa Liềm, cơ quan Trung ương của Đảng và các tổ chức quần chúng của Đảng cũng lần lượt ra đời tại Hà Nội.

